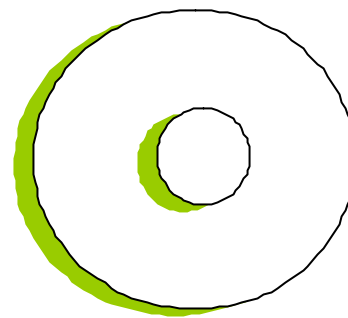

B•E•L NIEUWSBRIEF

Bewonersvereniging EVA Lanxmeer - jrg 7 nr 1 - jan 2004

Redactioneel

Namens de redactie wens ik alle lezers van de BEL-Nieuwsbrief een heel gelukkig en gezond 2004 toe.

De Nieuwsbrief start inmiddels met de 7^e jaargang. Vanaf het begin van de ontwikkeling van de wijk zijn de bewoners betrokken bij de plannen en de bouw. Inmiddels wonen de bewoners van de eerste fase al weer drie jaar in de wijk en heeft de Kwartel-groep eind november hun intrek in het Kwartel genomen. De bewoners van de vierde fase zien met verlangen naar de oplevering van hun woning uit.

De BEL-Nieuwsbrief is in de afgelopen tijd veranderd. Kwamen de berichten eerder vanuit de projectgroep/het bestuur, nu komt de kopij vooral van de bewoners zelf en vanuit de werkgroepen in de wijk. Het is een blad van, voor en door bewoners geworden.

In dit nummer weer veel informatie. De resultaten van de wijkmonitoring geven een beeld van de werkelijke energiezuinigheid in de wijk. Met de komst van groen in de wijk zie je ook bijzondere vogels verschijnen. De bewoners van de coniferenhaag echter raken hun plekje

kwijt. Hoe we afval kunnen voorkomen en waar nog te gebruiken spullen naar toe kunnen, is ook in dit nummer te vinden. We wensen je veel leesplezier, namens de redactie,

Gonda Baard

Inhoudsopgave:

Redactioneel
Introductie Economische Associatie C'borg
Modder moet column
Verslag thema-avond Groengroep
Bewonersonderzoek gereed
Huishoudwater, BEL-brief aan Vitens
Resultaten wijkmonitoring
Bericht van het bestuur
Wat is afval, hoe kan het minder?
Schuttingwoorden Nesciohof
Vraag en aanbod
Kijk op de wijk
Dieren in de wijk
EVA-literair
Berichten uit de hoven
Colofon/agenda

ECONOMISCHE ASSOCIATIE CULEMBORG

Mensen maken plannen. Goede en onderbouwde plannen. Helaas zijn er veel plannen die niet kunnen worden uitgevoerd omdat de financiering of de toegang tot de kapitaalmarkt ontbreekt. Meestal omdat er een te laag rendement wordt verwacht op de geïnvesteerde gelden. Investerings van duurzame aard vinden nog maar mondjesmaat kapitaal op de gangbare kapitaalmarkt.

Bij duurzame investeringen hoort echter ook duurzaam kapitaal. Daarom wordt in Culemborg een economische associatie opgericht, de Citizens-Multi-National™ Capital Circuit (CMN-LCC).

Op 26 januari a.s. zal een presentatie worden verzorgd over de mogelijkheden van CMN-LCC voor de bewoners en bedrijven van Culemborg en van de wijk EVA-Lanxmeer in het bijzonder.

Doel van de CMN-LCC is lokale gemeenschappen van voldoende kapitaal te voorzien om een duurzame, leefbare en lokale economische ontwikkeling mogelijk te maken. In CMN-LCC vindt betalingsverkeer in particulier en lokaal beheer plaats. Hierdoor is voor onderlinge transacties tussen de deelnemende bedrijven in het netwerk geen geld meer nodig. Daardoor wordt geld vrijgemaakt wat besteedbaar is voor o.a. lange termijn investeringen. Dezelfde werkwijze wordt al jarenlang toegepast door grote

bedrijven. Het verschil met deze grote bedrijven is dat binnen CMN-LCC de deelnemende bedrijven geheel zelfstandig blijven, en dat geen aandeelhoudersuitkering behoeft te worden uitbetaald. De besluitvorming over de besteding van de vrijgemaakt gelden vindt plaats door de lokale gemeenschap, die bestaat uit de leden van de CMN-LCC. Zo kan worden besloten om bijvoorbeeld gemeenschapsvoorzieningen als een buurthuis zelf-financierend te realiseren. De financieringsvoordelen kunnen aanzienlijk zijn.

Inmiddels wordt een CMN-LCC kantoor op de Werkwerf (aan de H.Roland Holststraat 44 4103 VB Culemborg) in het pioniersveld van EVA-Lanxmeer ingericht, omdat we op korte

termijn met onze activiteiten in Culemborg zullen gaan beginnen. Namens Citizens-Multi-National™ Capital Circuit Nederland nodig ik u van harte uit voor deze introductiepresentatie op:

**26 januari a.s., aanvang: 20.00u.
locatie: H.Roland Holststraat 44**

Indien u wilt, kunt u uw komst bevestigen bij ondergetekende.

Ing. John van Soest
Netwerkcoördinator Citizens-Multi-National™
Capital Circuit Nederland
Tel: 030-2447773, Mobiel: 06-14278547
E-mail: john.van.soest@wanadoo.nl
Internet: www.citizens-multi-national.ws

MODDER MOET

Weet niet hoe het u vergaat, maar wij vinden de blubber waarmee dit ecodorp is vergeven helemaal niet erg. Wel nee, we kunnen ons zelfs geen leven zónder voorstellen. Niks duffe verharde paden of slaapverwekkende bestrating. Vette prut willen we. Zompige derrie.

Waar moeten we anders de muren mee behangen? En wat te denken van ons dagelijks verkwikkende modderbadje? We schenken met plezier modderthee en, als de kruiken het houden, straks ook modderjenever. Maken moddercakejes en modderjam. Zingen uit volle borst Mudd Club van Frank Zappa, de Mississippi Blues van Muddy Waters en natuurlijk Dynamite van Mud terwijl we met zakmes en grote teen landkapertje spelen op de plaat modder die op de vloerverwarming ligt te dampen. De pottenbakoven heeft nog nooit zo hard gestookt sinds we met de Betuwse waterwinklei realistische modellen van deelauto's en ander trendy spul in elkaar knutselen. Wacht maar tot u ons kraampje ziet bij de volgende landgoedfair op de Heerlijkheid Mariënwaerd (alleen met modderlaarzen te bereiken, overigens). Huishouden wordt stukken lichter want vloer dweilen of stofzuigen hoeft niet meer; je loopt het er in en een tijdje later vanzelf weer uit. Autorijden is een waar feest, sinds het gaspedaal tegen de bodem zit geplakt.

Goed ook voor de relaties, zowel zakelijk als privé. Bij een bezoekje elders voeten vegen? Pfff, dacht het niet. Gelijk doorstampen, neerploffen en de benen op tafel. Kunst is,

leert de ervaring, dat terwijl je je heen optilt je die ene loshangende kluit onder de hak listig door het vertrek schiet. Doelen voor het uitkiezen. Plafond, raam, beeldscherm of, met bonus, de kin van je gesprekspartner. Gelijk 'ja, maar wij wonen wél heel verantwoord en dat kan ik van u niet zeggen' roepen en ze hebben geen poot meer om op te staan. Voor die tijd heb je ter begroeting al je modderige hand gegeven, om er meteen in te wrijven dat met jou niet te spotten valt.

I am a farmer, riep Max Yasgur in de zomer van 1969 tegen liefst een half miljoen lui die op zijn door en door blubberige land een feestje vierden. Het zou de geschiedenis in gaan als Woodstock, het oerpopfestival waar anno 2004 nog iedereen (nou ja, de grijze golf der natie dan toch zeker) het over heeft. Dus als de buggy weer eens in een karrenspoor verdwijnt of u zelf tot uw knieën wegzakt bij uw gang naar de brievenbus, word niet boos. Handel mild maar resoluut als u een medewerker der gemeente dan wel de aannemer aanstalten ziet maken de ondergrond ook maar iets te egaliseren. Koester uw – ons – bezit en ga voorts rustig slapen met de plezierige gedachte dat voor u - ons - een mooie toekomst in het verschiet ligt.

*Bram van Schaik
(ooit verrezen – of was het geboetseerd? - uit echte Zeeuwse klei)*

VERSLAG THEMA-AVOND BEHEER OPENBARE RUIMTE

Dinsdagavond 25 november kwamen 22 mensen af op de informatieavond van de Groengroep. Het werd tijd om een ieder op de hoogte te brengen van de stand van zaken rond het beheer van de groene openbare ruimte, dat wij als bewoners voor een deel willen overnemen van de gemeente. De informatie werd opgediend in een strakke powerpoint-presentatie en elk groengroep lid belichtte een deel van het thema. Hans Kool en Stefan van Gasteren (bij deze nogmaals bedankt voor jullie aanwezigheid) van de gemeentelijke dienst Beheer verduidelikten de standpunten en ideeën van de gemeente. Na enkele vragen, opmerkingen en verduidelijkingen vond men dat de Groengroep en de Gemeente (?) op de goede weg zitten. Het is onze inzet om een passende organisatievorm in het voorjaar van 2004 ter goedkeuring aan de A.L.V. voor te leggen, waarna we de gemaakte afspraken kunnen formaliseren. Hieronder een beknopt inhoudelijk verslag.

genoeg groen te beheren!

Bij de opzet van de wijk staan bewonersparticipatie en integraal denken en handelen hoog in het vaandel. Zo ook bij inrichting en beheer van de openbare ruimte. Daarnaast zijn de uitgangspunten van de permacultuur en het ecologisch beheer hierin essentieel. Met deze uitgangspunten komen we op een organisatievorm die, in vergelijking met de gangbare vorm, veel voordelen kan bieden. Zoals daar zijn: een grotere samenhang en afstemming in het groenbeheer van de diverse partijen (bewoners, bedrijven, scholen); er kan beter gebruik gemaakt worden van de aanwezige kennis in de wijk; er kan effectiever ingespeeld worden op wensen en klachten van bewoners; er komt een directer aanspreekpunt voor de bewoners en voor de Gemeente en een grotere keuzemogelijkheid in uitvoering; en last but not least willen we hiermee een platform vormen voor sterkere onderlinge samenwerking van de diverse partijen in de wijk. Een experiment in de publiekprivate samenwerking met zeer veel mogelijkheden.

Wat houdt dit praktisch in? De Groengroep wil graag dat een op te richten beheerstichting de regie (en daarmee de financiële middelen) krijgt over een gedeelte van het beheer. We denken dat de winst met name ligt in het hebben van de regie in een groot gedeelte van het groen (bomen, struiken, grasvelden, e.d.); een gedeelte van het blauw (water) en een zeer klein gedeelte van het grijs (bestratingen, verlichting e.d.). Deze beheerstichting geeft opdracht aan gemeente of aan derden, zoals Rutger, voor het uitvoeren van werkzaamheden volgens onze uitgangspunten. Een klein gedeelte van de werkzaamheden kan door ons zelf worden uitgevoerd. We denken dan aan regelmatige kleinschalige en leuke werkzaamheden en aan elk seizoen een wijkactiviteit. Daarbij kun je o.a. denken aan snoeien van wilgen en fruitbomen, hooien van de bloemrijke grasveldjes, plukken van appels.

De meest voor de hand liggende organisatievorm lijkt ons een beheerstichting, die onder de B.E.L. gaat vallen. De Gemeente heeft een adviserende rol. Het beheer wordt uitgevoerd volgens een jaar(werk)plan, dat weer is gebaseerd op het beheerplan (één keer in de 10 jaar vast te stellen). De Stichting gaat samenwerkingsovereenkomsten aan met de diverse bedrijven en instellingen in de wijk. Een efficiënte samenwerking is gebaat bij één aanspraakpunt bij de Gemeente en één bij de wijk (bewonersondersteunende wijkbeheerder). De Gemeente blijft eindverantwoordelijk voor het beheer. Daartoe zal minimaal jaarlijks een gezamenlijke schouw worden gehouden. Met deze organisatievorm willen we vooral basisafspraken vastleggen en goed kunnen inspelen op ontwikkelingen. Het is een groeimodel, dat wil zeggen dat we afhankelijk van de ervaringen het pakket aan werkzaamheden kunnen bijstellen. Op dit moment wordt er intern bij de Gemeente gewerkt aan het vaststellen van de beheerbudgetten (het beheerplan). Binnenkort gaat de Groengroep in overleg met de notaris om alles formeel op papier te krijgen.

Mocht je aangaande het groenbeheer vragen hebben, trek dan de contactpersoon van je hof aan z'n jasje.

Met vriendelijke groet, namens de Groengroep.

Rob Vleeming robvleeming@wanadoo.nl
Tel. 030-231.89.02

BEWONERSONDERZOEK GEREED

De rapportage van de resultaten van het bewonersonderzoek is gereed. Het verscheen eind oktober jl. en is in november door de Stichting E.V.A. eerst aangeboden aan de opdrachtgevers: de provincie Gelderland, de gemeente Culemborg en de Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting te Rotterdam. Van de bewoners van de eerste en de tweede fase heeft 50% aan het onderzoek meegedaan. Ongeveer 80% daarvan blijkt een presentatie van de resultaten op prijs te stellen en heeft een voorkeur dat op een maandag- of donderdagavond te doen. Gezien het grote aantal vergaderavonden en de feestdagen is

het niet meer gelukt om in 2003 een presentatie van de resultaten aan de bewoners van EVA-Lanxmeer te verzorgen. Ik zal proberen om eind januari 2004 een bijeenkomst te houden om de resultaten alsnog met de bewoners van EVA-Lanxmeer te bespreken. U ontvangt daarover nog nader bericht.

Hartelijke groeten,

*Ger de Vries,
Stichting E.V.A. – Culemborg*

HUISHOUDWATER

De bewoners van Lanxmeer ontvingen eind november jl. een brief van Vitens over het stopzetten van het huishoudwaterproject per 25 februari 2004 en de verwijdering van de huishoudwateraansluiting. Tevens is een tegemoetkoming aangeboden van 20 euro per jaar over een periode van 10 jaar voor de gemaakte kosten. Het BEL-bestuur heeft met onderstaande brief een poging gedaan de discussie te openen omdat de wijk Lanxmeer een kleinschalig proefproject is waar de staatssecretaris van milieu, de heer Van Geel, een uitzondering voor gemaakt heeft.

Vitens Gelderland
t.a.v. ir. B. Knepper
Postbus 15
7000 AA Doetinchem

Betreft: Kp/NI/46254

Culemborg, 17 december 2003

Geachte heer Knepper,

Eind november ontvingen wij, bewoners van de wijk Lanxmeer in Culemborg, uw brief waarin u een eenmalig bedrag aanbiedt ter compensatie van het niet leveren van huishoudwater. Daar zijn wij niet blij mee, want wij willen graag huishoudwater.

U schrijft dat staatssecretaris Van Geel van VROM in een brief aan de Tweede Kamer de levering van huishoudwater in Nederland om redenen van volksgezondheid verbiedt. Wij wijzen u er op dat in diezelfde brief van de

Staatssecretaris juist ruimte wordt geboden voor toepassing van huishoudwater onder bepaalde omstandigheden. Bij het formuleren van die omstandigheden heeft hij de wijk Lanxmeer juist voor ogen gehad: beschikbaarheid van grondwater en goed geïnformeerde gebruikers.

Wij vragen u daarom aan te geven onder welke voorwaarden u bereid bent om ons **wel** huishoudwater te leveren.

Wij als bewoners hebben veel creativiteit en organisatievermogen als het gaat om verbetering van het leefmilieu, in dit specifieke geval de vermindering van drinkwatergebruik en het nuttig gebruik van spoelwater van het in de wijk gelegen pompstation. Wij stellen het op prijs dat Vitens reeds betrokken is bij het experimentele karakter van de wijk, door de levering van huisverwarming via een warmtekrachtcentrale. Begin april van dit jaar heeft uw organisatie in het overleg met de gemeente Culemborg en de stichting EVA (de beide projectontwikkelaars van de wijk Lanxmeer) aangeboden mee te denken over een verantwoord waterbeheer in de wijk. Dit is uw kans.

Met vriendelijke groet,

Rudi Oortwijn (secretaris)

*Bewonersvereniging EVA-Lanxmeer
p/a Nesciohof 5
4103 WE CULEMBORG
0345-632006
bestuur@bel-lanxmeer.nl*

Stenen

van de 14^e tot en met de 20ste eeuw

Geogst uit de akker

Enthousiast verzameld door ouders en kinderen, vrijwilligers en scholieren

Gebouwd tot stapelmuurtjes

In de proeftuin

De eerste stenen van Stadsboerderij Caetshage

Ieder die in 2003 z'n steentje heeft bijgedrage
aan de stadsboerderij

bedankt

en tot 2004

Stichting Caetshage

STARTBIJEENKOMST

inrichting van het mandelig gebied Rosalie Lovelingpad & Willem Kloospad

De toekomstige bewoners van het Rosalie Lovelingpad en het Willem Kloospad maken op 18 januari een start met de voorbereiding van de inrichting van hun mandelig gebied.

Lokatie: het Groene Dak te Utrecht, nader informatie over tijdstippen en route volgt.

Als procesbegeleider is Peter Peels gevraagd, die ook voor de eerdere fases die rol heeft

vervuld. Iedereen kan zijn/haar jullie visie op het proces naar voren brengen.

De volgende bijeenkomsten staan voorlopig op de vrijdagen 30 januari, 13 februari en 5 maart gepland.

Informatie: niek.hazendonkmichels@planet.nl

WIJKMONITORING

Deelname

Op de oproep in de vorige BEL nieuwsbrief hebben 78 huishoudens gereageerd met het doorgeven van hun meterstanden. Dat is 71% van het totaal. Ik wil iedereen hartelijk danken (in het bijzonder de contactpersonen per hof) en in mei 2004 graag weer!

Groene meterkaart

Tot nu toe ontving u altijd een groene kaart in de brievenbus om naar keuze wekelijks of maandelijks uw meterstanden in te vullen. In het vervolg ontvangt u de meterkaart niet meer in de brievenbus, maar kunt u deze downloaden van de BEL website: www.bel-lanxmeer.nl. Dit bespaart mij tijd en geld. Wie geen toegang heeft tot internet verzoek ik een beroep te doen op de burens.

Contactpersonen gevraagd voor Kwarteel en Pioniersveld

De wijkmonitoring kan alleen bestaan dankzij contactpersonen per hof, die tweemaal per jaar de meterstanden verzamelen en in een Excel document aan mij doorgeven. Voor de vier hoven van de eerste en tweede fase zijn al jaren vaste contactpersonen. Graag kom ik in contact met (a.s.) bewoners van het Kwarteel en het Pioniersveld om die rol vanaf mei 2004 op zich te nemen. Daar staan/komen de nieuwste woningen. De ervaring in EVA leert dat juist in nieuwe woningen de wijkmonitoring extra nuttig kan zijn om problemen op te

sporen en te (laten) verhelpen. Vrijwilligers graag contact opnemen met ondergetekende.

Gasverbruik

In de zomerperiode mei tot november 2003 is vanzelfsprekend relatief weinig gas verbruikt. Per woning loopt het aantal m³ uiteen van 52 tot 258. De laagste waarden zitten vooral in de tweede fase. Dat komt doordat zij geen gas gebruiken voor verwarming. Een diepgaander verslag van het verbruik in het afgelopen halfjaar heeft niet zo veel zin.

Wat wel zin kan hebben, is het goed inregelen van de thermostaat in de eerste fase. Dat kan een hoger comfort opleveren bij een lager verbruik. De standaard foutieve instellingen kunnen er zelfs toe leiden dat u de woning niet warm krijgt. Hoe dat allemaal in elkaar zit kunt u lezen in de BEL nieuwsbrief nr. 2 van maart 2003 en een aanvulling in de nieuwsbrief nr. 3 van mei 2003. Kunt u die nieuwsbrieven helaas net even niet vinden? Gelukkig kunt u ze downloaden van www.bel-lanxmeer.nl.

Elektriciteitsverbruik

Het is niet eenvoudig om conclusies te trekken uit de grote diversiteit in het elektriciteitsverbruik. Het grote aantal factoren dat het verbruik beïnvloedt maakt het moeilijk zinvolle categorieën te bepalen om als regel in de tabel op te nemen. Ter illustratie toch onderstaande tabel:

Monitoring netto elektriciteitsverbruik Nov 2002 t/m okt 2003 (jaarverbruik!)			
Type woning	Gem. aantal bewo- ners	Gemiddeld netto kWh verbruik per huishouden	
		kWh	GJ
Eerste fase	3.5	2234	20.1
Tweede fase	3.0	1829	16.5
Kaswoningen	3.7	4344	39.1

N.B. Teruggeleverde PV-stroom is al verrekend.

Binnen elke categorie is de spreiding enorm groot. Op wijkniveau varieert het jaarlijkse verbruik per woning tussen -360(!) en +5525. De enige conclusie die aan dit alles kan worden ontleend, is dat het elektriciteitsverbruik vooral individueel bepaald is en beperkt afhankelijk van het type woning. Misschien kan de BEL columnist op pagina 2 eens wat bespiegelingen maken over het type bewoner dat aangetrokken wordt door de kaswoningen, maar ik laat het liever bij de koele feiten.

Een aantal bepalende zaken zijn niet te beïnvloeden zoals opbrengst zonnepanelen en aantal bewoners. Kunnen we dan niet net zo goed stoppen met het monitoren van het elektriciteitsverbruik? Integendeel, want hier is juist het meest te verdienen: anders was de spreiding niet zo groot. Het gebruik van uw elektrische apparatuur bepaalt uw elektriciteitsverbruik. En u bent de bewuste of onbewuste gebruiker!

Loop eens kritisch door uw woning te lopen en vraag u af wat de boosdoeners zouden kunnen zijn die het elektriciteitsverbruik zo opjagen. Door wekelijks de meterstand bij te houden kunt u direct het effect van de maatregelen waarnemen. Ik heb zelf al eens ruim 20% kunnen besparen door de koelkast te ontdooien en mijn PC niet zo vaak aan te laten staan. Gauw verdiend met kleine moeite. Ik hoor graag uw eigen tips/ervaringen.

Opbrengst zonnepanelen

Het afgelopen jaar heeft volgens het KNMI extreem veel zonneschijn gekregen. Dat moet onze zonnepanelen tot topprestaties hebben aanzet. Een viertal woningen zijn nu langer dan een jaar uitgerust met een directe kWh meter om de opbrengst van de zonnepanelen te meten:

Opbrengst zonnepanelen nov 2002 tot nov 2003				
Hoeveelheid Wattpiek	Voorspelde jaaropbrengst	Werkelijke opbrengst	Terug- geleverde stroom	Oriëntatie
560	448	369	1	West
675	540	558	157	Zuid
725	580	441	147	West
1350	1080	1126	529	Zuid

Dit lijkt te illustreren dat de voorspelde jaaropbrengst (0.8 x Wattpiek) vooral bij een optimale zuidoriëntatie gerealiseerd wordt. Maar ook wordt nogmaals duidelijk dat de teruggeleverde stroom geen goede indicatie is voor de opbrengst van de zonnepanelen. Een aanzienlijk deel van de opgewekte stroom wordt direct verbruikt en blijft zo onzichtbaar voor de elektriciteitsmeters én voor de wijkmonitoring. Daarom is het goed dat steeds meer bewoners een kWh meter aansluiten op de zonnepanelen, er zijn er al meer dan tien. Als u dat ook wilt, lees dan de BEL-nieuwsbrief van november 2002. Kosten kWh meter: €12.99.

In de **tweede fase** is de opbrengst van de zonnepanelen fantastisch. In niet minder dan acht woningen is in het zomerhalfjaar van mei tot november meer stroom opgewekt dan

verbruikt. Eén bewoner presteerde het zelfs om gedurende het hele jaar meer stroom op te wekken dan te verbruiken. Helaas beschik ik niet over een compleet overzicht van de hoeveelheid zonnepanelen die in de tweede fase per woning is geïnstalleerd. Ik beloof u dat ik er achteraan zal gaan en in een volgend artikel met meer details kom.

Ik hoop dat veel bewoners met zonnepanelen groene stroom afnemen bij Greenchoice (www.greenchoice.nl). Voor zover ik weet is dit de enige aanbieder die de teruggeleverde stroom volledig in mindering brengt op de afgenomen stroom en dat scheelt behoorlijk in de portemonnee.

Mario Huizinga
m.huizinga@hetnet.nl

Officiële ingebruikname helofytenfilter

Het helofytenfilter is op vrijdag 21 november jl., onder grote belangstelling van bewoners uit de wijk, officieel in gebruik gesteld door de heer J. Marringa, wethouder van de gemeente Culemborg. Gewapend met schort, afwasborstel en teil vond de eerste openlucht afwas (zonder vaat) plaats. Het 'vuile' water verdween in het helofytenfilter. Voorafgaand aan deze opening ontving iedere bewoner uit de wijk informatie over het filter en het eerste deel van het vernieuwde bewonersboek.

Jur Marringa 'doopt' het helofytenfilter

BERICHT VAN HET BESTUUR

Toegegeven. Er staat in de Nieuwsbrief in de regel weinig te lezen over het bestuur. Misschien gaan we er te veel van uit dat leden onze berichtgeving op www.bel-lanxmeer.nl wel weten te vinden. Aan openbaarheid geen gebrek, dunkt ons. Maar de 'communicatie naar de leden toe' zou wat laagdrempeliger kunnen zijn. Daar wordt aan gewerkt. Voorts willen wij aan het eind van 2003 onze waardering uitspreken voor de energie die (toekomstige) bewoners, al dan niet via werkgroepen, dit jaar in de wijk hebben gestopt. Wij als bestuursleden komen steeds meer te weten van wat er in de wijk leeft en gebeurt (zeker ook dankzij de Nieuwsbrief). Daarom wensen wij iedereen een levenslustig en gezond 2004 in Lanxmeer toe!

En omdat mondelinge contacten het cement van een prettige samenleving vormen -cement dat door te impulsieve e-mailtjes af en toe dreigt te verbrokkelen- roepen wij jullie op om op 17 januari om 13.00 uur wilgen te gaan knotten aan de Frederik van Eedenlaan, en om 15.00 uur het nieuwe jaar 'onder het genot van' in te luiden. Toegegeven. Dit initiatief is van de Groengroep. Da's ook BEL.

Rudi Oortwijn, namens het BEL-bestuur

WAT IS AFVAL, HOVEEL PRODUCEREN WE, KAN HET MINDER?

Bewoners aan de Martinus Nijhoffpad komen regelmatig bij elkaar, in het afgelopen jaar zes keer. Tijdens deze avonden zijn de diverse milieuonderwerpen aan bod geweest. Een van de bewoners bereidt het onderwerp voor en tijdens de avond geven we elkaar nog verdere tips om beter met het milieu om te gaan. Aan de hand van de gemeten meterstanden krijgen we steeds meer inzicht in het eigen handelen. Saskia heeft het thema afval onder de loep genomen. We vonden het interessant om het in de Nieuwsbrief te zetten.(red.)

Wat is afval en waar bestaat het uit? Wat gebeurt ermee?

Afval bestaat niet, maar is weer te hergebruiken; van voorwerpen tot en met de materialen waarvan ze gemaakt zijn. Dit bespaart grondstoffen en energie. Het hergebruik van producten (bijv. een statiegeldfles) levert een grotere milieuwinst op dan het hergebruik van materialen (zoals glas via de glasbak). Afval scheiden levert dus milieuwinst op, maar afval voorkomen ook.

Bijna de helft van het huishoudelijk afval wordt gescheiden ingezameld voor hergebruik. Dit betreft GFT- (sinds 1994), glas-, textiel-, Klein Chemisch Afval, papierafval, kapotte apparaten, afgedankte meubelen en gebruiksvoorwerpen. Uit het overige afval (grijze container) worden bij het afvalverwerkingsbedrijf materialen gehaald voor hergebruik, zoals metalen, waaronder staal en aluminium (blikjes e.d.).

Het GFT (Groente-, Fruit- en Tuin-afval) dat we in de groene container mogen deponeren is: botjes, brood, doppen van

pinda's en noten, eierschalen, alle etensresten, ook vlees- en visresten, kaaskorsten, kattenbakkorrels met milieukeur, kerstbomen, koffiefilters, koffiedik, theezakjes, theebladeren, loof, schillen en resten van groente, aardappelen en fruit, mest van kleine huisdieren (zoals duiven en konijnen), noten, pitten, plantenmateriaal en klein snoeiafval, snijbloemen en kamerplanten, stro, gras, en bladeren, theebladeren en theezakjes, visgraten, resten van tuinplanten (bron: AVRI).

In een composteringbedrijf wordt GFT omgezet in compost. Als je zelf een composthoop maakt, kunnen niet al deze dingen erin, maar wel rauwe groenteresten, eierschalen, zaagsel, turf(molm), koffiedik, verlepte bloemen, gras, bladeren, tuinaarde, potgrond, zand, thee (zakjes zonder nietje), fruitschillen (van citrusvruchten beperkt), geen gekookte voedselresten. Voorkom stank door een krant of eierdoos op de bodem van de container te leggen, regelmatige reiniging en door de GFT in composteerbare zakken te doen.

Papier wordt in de donkerblauwe containers verzameld. Hierin mag drukwerk, correspondentie, computerprints, fax- en kopieerpapier (niet thermisch), cadeaupapier (zonder plakband), eierdozen, kartonnen dozen en papieren stickers. Niet: geplastificeerd papier, zakdoekjes, luiers, toiletpapier, keukenrol, behang, vinyl, carbonpapier, foto's, nat of verontreinigd papier, ordners en ringbanden met metaal en/of plastic, pakken van zuivel, frisdrank en wasmiddelen. Papier wordt in Nederland inmiddels voor 75 % van oud papier gemaakt.

Glas-afval breng je naar de glasbak op diverse plekken in de stad. Niet al het glas: geen spiegelglas, kristalglas en gloeilampen. Dit vanwege de metalen die erin of erop zitten. Deze moeten bij het grijze afval. Wel flessen en potten (doppen en deksels eraf).

Textiel: intacte kleding gaat naar ontwikkelingslanden, niet intacte kleding wordt verwerkt tot poetsdoeken, dekens, vilt en garens voor vloerbedekking.

Klein Chemisch Afval (KCA, zoals medicijnrestanten, verfresten) verzamel je in de kleine bak (chemobox). Als deze vol is, breng je het naar een verzamelpunt voor KCA.

Kapotte apparaten zijn onder te verdelen in witgoed (wasmachines, fornuizen, koel- en vriesapparatuur), grijsgoed (computer, fax, printer, telefoon) en bruingoed (TV, video, DVD-speler) en kunnen bij aankoop van een nieuw apparaat ingeleverd worden bij de winkel. De apparaten worden uit elkaar gehaald en onderdelen en materialen worden hergebruikt. Dit gebeurt ook met verbruikte batterijen, die je kunt inleveren bij diverse supermarkten. Metalen verpakkingen zoals blikken worden (nog) niet apart ingezameld, maar worden in het afvalverwerkingsbedrijf gescheiden. Vervolgens gaan de metalen als grondstof naar de hoogovens. Op deze manier wordt iets meer dan de helft van het blikafval hergebruikt. In sommige plaatsen kunnen blik en aluminium apart ingeleverd worden.

Niet alle *plastics* zijn opnieuw te gebruiken. Het minst schadelijk voor het milieu is PPC (polypropyleencopolymeer), daarna komen PE (polyethyleen) en PC (polycarbonaat), zeer schadelijk is PVC (polyvinylchloride). De afkorting staat soms onder het kringlooplogo op de verpakking. KOMO-vuilszakken zijn van 100 % hergebruikt PE gemaakt. Plastics gaan bij het grijze afval. In een aantal centrales wordt plastic uit het afval geblazen. Het wordt gebruikt als brandstof voor elektriciteitscentrales en cementovens. Ook wordt kunststofafval omgezet in grondstoffen voor de petrochemische industrie.

Een deel van het afval is niet recyclebaar. Dit restafval wordt gestort op een stortplaats of verbrand in de afvalverbrandingsinstallaties. Nederland telt elf afvalverbrandingsinstallaties. De warmte die hier vrij komt, wordt deels weer nuttig gebruikt om elektriciteit op te wekken, of voor bijvoorbeeld stadsverwarming. De elf afvalverbrandings-installaties in ons land produceerden in 2001 2.948 miljoen kilowattuur elektriciteit en 2.948 Terajoules warmte. Dit

is voldoende voor de elektriciteitsbehoefte van ruim 900.000 huishoudens. De elektriciteit wordt geleverd aan het elektriciteitsnet, de warmte wordt afgezet naar huizen, kassen en industrieën in de nabijheid van de installaties. Na het verbranden van huisvuil blijven slakken over. Die vinden deels hun weg naar onze wegen. Stortplaatsen worden gesloten als ze vol zijn. Ze moeten dan nog lange tijd gecontroleerd worden om te voorkomen dat er schadelijke stoffen uit weglekken.

Dus: zo min mogelijk bij het restafval (grijze bak en grof vuil) laten belanden, hoewel grofvuil door de AVRl gesorteerd wordt.

Hoeveel produceren we ervan?

Volgens het EcoTeam (1999) zette een gemiddeld Nederlands huishouden (2,3 personen) jaarlijks 104 zakken (=521 kilo) met ongesorteerd restafval op de stoep, een EcoTeam huishouden weet dit tot ca. 1/3, dus 34 zakken (168 kilo) terug te brengen. De laatste jaren is de totale hoeveelheid huishoudelijk afval flink gestegen. In 2002 kwam per persoon 563 kilo afval vrij. Dat was bijna 81 kilo meer dan in 1995.

In Nederland danken we per jaar miljoenen elektronische en elektrische apparaten af: 450.000 koel- en vriesapparaten, 620.000 wasmachines en drogers, 540.000 televisies en computers, 1,9 miljoen audio-apparaten en 3,2 miljoen kleinere elektronische huishoudelijke apparaten.

Hoe kan het minder?

Afval scheiden is nuttig, maar het is even belangrijk om minder weg te gooien. Dat noemen we **afvalpreventie**.

Dat begint met het doen van *boodschappen*; ga na of je iets echt nodig hebt, kies waar mogelijk voor geen of minder verpakking, vermijdt eenpersoonsverpakking als dat kan, kies voor hervulbare of statiegeldverpakking (biologische winkel: melk, afwasmiddel, Body-shop: shampoo), kies voor minder schadelijke verpakking, koop duurzamere producten en neem zelf een boodschappentas mee (scheelt plastic tasjes). Koop voedsel op maat: per jaar gooit een huishouden 110 tot 165 kilo voedsel weg: verspilling van voedsel en energie.

Gebruik voor het meenemen of bewaren van eten *afsluitbare dozen/bekers i.p.v. (aluminium)folie*. Defecte apparatuur kun je (laten) repareren, onderdelen voor oude apparaten zijn vaak nog verkrijgbaar bij de Handyman onderdelenwinkel (Bakkerstraat, Utrecht).

Afgedankte apparaten, evenals andere huishoudelijke voorwerpen, speelgoed, kleding en CD's (intact of gemakkelijk te repareren) kunnen naar de kringloopwinkel (in deze buurt: Bartje) gebracht of in de ViaVia of Snuffelkrant aangeboden worden. Bij aankoop van een nieuw apparaat kan een soortgelijk oud apparaat ter recycling aan de winkel aangeboden worden. Bij de nieuwe aankoop wordt er al een verwijderingsbijdrage voor betaald. Kleine apparaten kunnen in de milieubox.

Oud gereedschap is vaak nog te hergebruiken. De Stichting Gered Gereedschap zamelt oud gereedschap in, knapt het op en stuurt het naar ontwikkelingslanden. Inzamelpunt:

- Stichting Betuwe Wereldwijd (Goilberdingenstraat 32, Culemborg, tel. 0345-515640, www.betuwewereldwijd.nl) is ook heel blij met oude apparaten, gereedschap, fietsen, etc.
- Wereldwinkel Tiel, Kerkstraat 20, Tiel, tel. 0344-616652, contactpersoon Josien Verspui.

Minder *papier* gebruiken ("bezint eer ge print"), papier dubbelzijdig gebruiken. Enveloppen hergebruiken, kringlooppapier gebruiken.

Sticker op de brievenbus plakken, adres laten opnemen in het bestand van DMSA (voorkomt "direct mail"). *Krant- en tijdschriftabonnementen* samen met de burens nemen. Hergebruik van *verpakkingsmateriaal* (dozen, eierdozen). Oplaadbare i.p.v. eenmalige *batterijen* gebruiken. Lege eenmalige batterijen inleveren of in de milieubox doen.

Kurk inleveren bij: Kringloopcentrum Bartje, Meerlaan 25, Culemborg, tel. 0345-517680. *Aluminium* inleveren bij Emmaus Retourshop Overvecht, Gloriantdreef 403, 3562 KW Utrecht, tel. 030 - 666 89 30.

Openingstijden: dinsdag / vrijdag: 13.00 - 17.00, zaterdag: 10.00 - 16.00 uur.

Textielafval en afgedankte schoenen kunnen naar kleding- en schoenencontainers gebracht worden in diverse supermarkten en 2e hands kledingzaken. Aan de Westersingel in Culemborg, is een winkel aan huis die 2e hands kinderspullen inkoopt en verkoopt, van speelgoed tot en met kleding. Textiel kan nu ook, in een afvalzak, in de papiercontainer aangeboden worden aan de AVRI.

Lege printer cartridges: inleveren bij de winkel waar je een nieuwe koopt, of gratis in een retourneerzak opsturen naar het Cartridge Return Centre (een deel van de opbrengst gaat naar milieuprojecten) of in een verzameldoos gratis laten ophalen door het Cartridge Eco Plan (die er geld voor geeft). Misschien iets om op wijkniveau te doen!

Saskia Bosman, december 2003

Bronnen:

Wij kiezen zelf, werkmap voor EcoTeams, Global Action Plan Nederland,

www.global-action-plan.nl

Milieu Centraal,

www.cgi.milieucentraal.nl

Afvalverwijdering Rivierenland:

www.avri.nl

Nieuwsbrief AVRI, Nr. 37, winter 2003.

Kurkrecycling Nederland, 038-4229944,

www.kurkrecycling.nl

Stichting Gered gereedschap:

www.geredgereedschap.nl

Cartridge Return Centre, tel. 0297-231111,

www.empty.nl

Cartridge Eco Plan, tel. 0294-255666,

www.Cartridge-Eco-Plan.nl

DMSA Infofilter:

www.dmsainfoter.nl

KIJK OP DE WIJK

Gonda Baard vroeg mij iets te schrijven voor de BEL-Nieuwsbrief. Zo van wie ben ik, waar kom ik vandaan & ga ik naar toe.

Ik heet Ria de Waard. Sinds 6 december 2003 woon ik in het Kwartel in Eva Lanxmeer aan de Anna Blamanweg met zicht op de boomgaard. Als er een mens langs loopt, zeg ik: "een mens", ik zie wel veel eenden Mijn kleindochter zei: "daar gaat familie-eend". Over een poosje ga ik de eenden herkennen en geef ik ze een naam.

Ik woon al 20 jaar in Culemborg en daarvoor woonde ik met mijn gezin in Delft. Toen wij door werk in Culemborg terechtkwamen, dacht ik in het begin, zoveel tijd heb ik niet, even doorgaan. En nu weet ik niet meer van een ander tempo en voelt het levensritme hier uitstekend. Het kleinschalige van Culemborg betekent dat, wanneer mijn kinderen hun zwemdiploma haalden, zij met foto in de Culemborgse Courant stonden. Zij konden van het ene eind van de stad naar het andere eind fietsen, het is overzichtelijk, centraal, met veel scholen en de trein stopt er. Dan is er de rivier

met de dijken en het groene achterland met fruitbomen. Culemborg heeft het theater, de Fransche School. 's Avonds op het fietsje erheen. Op de terugweg soms nog een wijntje drinken en dan weer heerlijk op de fiets naar huis. Naar het theater in Den Bosch of Utrecht zou ik niet zo regelmatig gaan, daar ga ik overdag al voor mijn werk heen, heerlijk zo.

Drie jaar geleden las ik in de Culemborgse Courant een stuk over groepswonen voor 45+ ers. Zelf was ik met vriendinnen wel eens aan het fantaseren geweest om met elkaar een groot huis te kopen en daar te gaan wonen. Gerealiseerd

werd het niet en het idee zat nog steeds in mijn hoofd. Ik ben gaan kijken bij een open middag, ik vond het grijsgehalte erg hoog en de meeste mensen werkten ook niet meer, terwijl ik niet zo grijs ben en wel werk. Ik raakte wel geïnteresseerd en ben naar de volgende vergadering gegaan. De mensen bleken zorgvuldig naar elkaar te zijn en geïnteresseerd in de ander. Het voelde warm aan om daar te zijn.

Het idee van een hoog grijsgehalte viel weg en het gevoel er als mens te mogen zijn werd groter. Het duurzaam bouwen en wonen is voor mij in het verlengde van zorgvuldig met

elkaar omgaan, dus ook zorgvuldig met het milieu omgaan, een goed rentmeester zijn. Het werd voor mij duidelijk: daar wil ik bij wonen. Ik ben heel blij dat mijn droom uitgekomen is en ik in mijn "huisje in het groen" woon en andere bewoners het mooie complex zie betrekken. De verwachtingen zijn er, met elkaar op een mooie plek in het groen wonen en goede burens voor elkaar zijn. In de gemeenschappelijke ruimte het kerstdiner gebruiken. De meesten maken daarvoor thuis een gerecht. Oudejaarsavond gaan we (of een deel van ons) ook met elkaar vieren. En hoe het verder gaat, dat gaan we nog invullen.

Wij zijn nu "heel lief" voor elkaar, wie waar verantwoordelijk voor is, is niet altijd duidelijk. Eigenlijk willen wij allemaal overal verantwoordelijk voor zijn. In commissies worden onderwerpen voorbereid, de discussies worden in de ledenvergadering overgedaan, vervolgens gaat het weer terug naar de commissie. Kortom de besluitvorming is traag. Dan kriebelt het bij mij, word ik ongeduldig en voel me een westerling die wil aanpakken. Ik verwacht in de toekomst een interessant groepsproces dat ik met vertrouwen tegemoet zie en ik zal oefenen mijn grenzen aan te geven. Het Kwartel is wat mij nu bezig houdt, vervolgens ga ik mijn kring verbreden naar de wijk. Volgend jaar kan ik daar meer over schrijven.

Ik wil aan Wilfriede Guepin de pen doorgeven.

SCHUTTINGWOORDEN VAN DE VASALISHOF

In augustus 2003 las een alerte Vasalishof-bewoonster in de Culemborgse Courant dat de gemeente Culemborg een bouwvergunning voor een erfafscheiding had verleend aan aannemer Van Santen voor zijn bedrijfsterrein aan de Parallelweg Oost 15.

de nu nog groene 'schutting'

Van Santen wil de metershoge coniferen aan het Herman Gorterpas vervangen door een hoge houten schutting. Niks mis mee, zou je denken, hout past goed in onze wijk. Onmiddellijk is de hof gemobiliseerd en is er een bezwaarschrift ingediend bij de gemeente Culemborg, ondertekend door een groot aantal hovelingen. De bezwaren van de bewoners zijn drieledig:

1. de 4.20 meter hoogte van de schutting; een lagere schutting voldoet ook bij een erfafscheiding.
2. het risico dat de houten wand binnen de kortste keren een graffiti-object wordt met als gevolg verloederings- en uitstralings-effecten naar de hof en de rest van de wijk. Begroeiing met b.v. klimop biedt pas op termijn een fraaie oplossing. We pleiten voor het plaatsen van een ijzeren rooster op korte afstand voor de schutting, waardoor de verleiding voor graffiti aanmerkelijk

- verminderd wordt en er meer mogelijkheden voor begroeiing wordt geboden.
3. Belangrijkste bezwaar is de behandeling van het hout, geïmpregneerd met voor het milieu schadelijke stoffen als koper, chroom en arseen. "Het is 'vloeken in de kerk' van een ecowijk en in een 50-jaarszone van een waterwingebied om materiaal te gebruiken dat zeer giftige stoffen vrijgeeft in de bodem en waar 3 meter verderop deze materialen streng verboden zijn". Als er hout wordt gebruikt, dient dit verduurzaamd te zijn zonder het gebruik van voor het milieu schadelijke metaalzouten of andere schadelijke middelen, aldus de bewoners.

Over geïmpregneerd hout:

Op 6 januari 2003 brengt de EEG Richtlijn 76/769 uit om het gebruik van houtverduurzamingsmiddelen op basis van bovengenoemde materialen "te beperken tot situaties waarin dit absoluut noodzakelijk is" en ". . . het niet waarschijnlijk is dat mensen er gedurende de levensduur van dit hout mee in aanraking komen". Het gebruik van handschoenen bij aanraking wordt verplicht gesteld. In juni 2004, zo stelt de EEG moeten de bepalingen uit de richtlijn worden toegepast.

Op 20 oktober hebben enkele bewoners tijdens een zitting van de Commissie Bezwaarschriften de bezwaren nader toegelicht. Groot

is de teleurstelling als op 10 november de commissie aan Burgemeester en Wethouders adviseert om de bezwaren van de bewoners ongegrond te verklaren.

Dan gaan de ontwikkelingen snel: de situatie wordt uitgelegd aan Jur Marringa, wethouder van onder meer Ruimtelijke Ontwikkeling en Inrichting, de Gemeente voert overleg met Van Santen en uiteindelijk krijgen we het bevrijdende telefoontje van een ambtenaar die meedeelt dat Van Santen bereid is om een ander soort hout te gebruiken: stellac wood (op basis van warmtebehandeling verhard en verduurzaamd hout, zonder toevoeging van chemicaliën). Ook ten aanzien van de beplanting zal hij overleggen met de hofbewoners.

Binnenkort dus geen scandinaviegevoel meer maar wel een schutting van milieuverantwoord behandeld hout, meer zonlicht 's winters in de woningen die grenzen aan het Herman Gorterpad, maar vooral ook: dag vogels. Het indrukwekkende van de stijve, statige coniferen zijn de grote hoeveelheid en variatie vogels die onderdak hebben gevonden in het hoge groen en die in het voorjaar omwonenden dagelijks trakteren op een ochtendconcert. Waar gaan ze naar toe als de coniferen gekapt worden en vooral ook: komen ze snel weer terug.

Mieke Hommels

VRAAG en AANBOD

Iets kopen/verkoopen? Iets te weten komen of gezellig iets ondernemen? Stuur de vraag of het aanbod in naar het redactie-adres: mwbaard@hetnet.nl

Te koop gevraagd:

Wie heeft er nog een monitor van 15 inch in huis teveel staan? (eventueel met toetsenbord en muis). Ik hou me graag aanbevolen.

Met vriendelijke groet,
Corry Broekhuizen, tel. 0345-575387

We lijken Jan Tempelman wel. Gratis af te halen:

- traphekjes van diverse kwaliteit
 - little swimmers 7 tot 12 kg
- (babyzwembroekjes)

Oortwijn & Van der Veen
Nesciohof 5, tel. 632006

NOODKREET WOONRUIMTE GEZOCHT

Beste bewoners,

Ik ben Inge Hemel, moeder van vier kinderen . Ik zoek, in verband met een scheiding, woonruimte in Culemborg voor mij en de kinderen. Een aantal vrienden van mij wonen in jullie wijk en daar zou ik het liefst wonen, maar voorlopig volstaat elke woonplek in, of net buiten Culemborg. Is er toevallig net iemand van plan te gaan verhuizen..., een wereldreis te maken...of heb je een tip, dan hoor ik het heel graag. De huur mag ongeveer rond de 500 euro zijn. Dan kan ik het nog betalen.

Alvast bedankt voor het meedenken!

Inge Hemel, tel. 0591-555865

DIEREN IN DE WIJK

(illustraties uit 'Vogels, Complete natuurgids, Zuidnederlandse Uitgeverij nv, Aarteselaar, België)
(isbn 90-243-6538-4 postbus@codelats.demon.nl)

In de vorige BEL nieuws schreef ik over de gehakkelde aurelia. Een vlinder met een gekartelde rand. Deze vlinder is half oktober nog waargenomen in de wijk.

Puttertjes

Op 19 oktober zag ik twee puttertjes snoepen van de zaden van zonnebloemen. Puttertjes zijn kleine vogeltjes met een opvallend rood, wit, zwarte kop. De flanken geel en aan de achterkant zijn er witte vlekjes op de zwarte staart en vleugels. Een mooie vogel. Putters houden ook van kaardebollen en distels.

Putter

In de tuin komen iedere dag merels de tuin op wormen inspecteren. Vaak vergezeld van koolmeesjes die heen en weer vliegen. Een koolmeesje zag ik de zaden van een gladiool eten. Een roodborstje komt ook altijd langs. Gaat op het hekje zitten, vliegt een boom in en verdwijnt weer. Het roodborstje eet met name insecten die hij op de grond vindt. Roodborstjes, die komen overwinteren, komen vnl. uit het noorden.

IJsvogel gesignaleerd

Ik heb gehoord dat er een ijsvogel verblijft bij de watertjes achter de Lodewijk van Deijsselhof. Henk van Halm schreef in zijn wekelijkse stuk "Natuur deze week" in Trouw van 6 december, dat er op het ogenblik veel ijsvogels te zien zijn. Dit komt vanwege de zachte winters, waardoor het broedseizoen gunstig is. Van een ijsvogel zie je meestal niet meer dan een fel blauwe flits, omdat hij met een vaart over watertjes vliegt. Met name is hij te vinden

bij stromend water en bij oevers met hoge wallen, maar ook wel eens bij stilstaand water. In die hoge wallen maakt hij een gat waar hij verblijft. Als je geluk hebt zie je de ijsvogel op de uitkijk zitten op een overhangend takje boven het water. In mijn vorige woonwijk in Delft heb ik een ijsvogel gezien midden tussen de huizen aan een watertje.

IJsvogel

Torenvalken zweven en bidden ook boven de braakliggende gebieden van de wijk en de stadstuin.

Vleermuizen

Enkele bewoners hebben speciaal om de vleermuis een kans te geven gaten laten maken in de daken. Met resultaat: De vleermuis is gesignaleerd. Vleermuizen geven de voorkeur aan plekken waar tuinen zijn. Zij vangen al vliegend hun voedsel en eten dit meteen op. Hun voedsel bestaat uit kleine insecten, zoals muggen. Als het schemerig wordt heb je kans de gewone dwergvleermuis te zien. Wat later op de avond verschijnt de grote vleermuis. Ik heb gezien dat ook andere vogels gebruik maken van de gaten in de daken. Een goede investering, dus!

Coniferenhaag

Ik kan vermelden dat de eigenaar van het bedrijf aan de Parallelweg Oost een milieuvriendelijke schutting gaat plaatsen. Er wordt gedacht om aan de kant van de wijk planten tegenaan te laten groeien, zodat de vogels zich er weer thuis gaan voelen.

Ada van der Plas

EVA-literair: Bertus Aafjes (1914-1993)

Voordat ik het Bertus Aafjespad kruiste, kruiste Bertus Aafjes mijn pad een aantal maal. De eerste keer was op de middelbare school, toen mijn leraar Nederlands een prijs uitloofde voor degene die de titel van Bertus Aafjes' verhalenbundel *Een lampion voor een blinde* kon verklaren. Voor zover ik weet is de prijs nooit vergeven.

Een tweede keer was bij het verschijnen van de eerste druk van *De Nederlandse Poëzie van de 19e en 20e eeuw in 1000 en enige gedichten* door Gerrit Komrij (1979). Bertus Aafjes stond daar met één gedicht in (het maximum was twaalf). Dat betekende zoveel als een laatste herinnering aan vergane glorie. (Ik zou dat ene gedicht nu kunnen citeren, maar ik vond er niet zoveel aan, dus ik gebruik deze ruimte liever voor een gedicht dat me meer trof:

Vlinder

*Winter. En een vlinder
Wankelt op de bloemen
Tussen middagzon en avondkou;
Bijna als gelogen
In zijn eigen ogen,
Slechts bevestigd door het
hemelsblauw.)*

Nog weer later ontdekte ik dat Lucebert in zijn grootse en meeslepende poging om de toenmalige nieuwe poëzie van de Vijftigers te poneren, zijn gal en zijn vuur als een doodvonnis spuwde in de richting van – met name – Bertus Aafjes, als vertegenwoordiger van de “oude” poëzie.

En tenslotte was er een flauwe gewoonte om als hoofdprijs een gratis voetreis naar Rome uit te reiken. Ik heb nooit geweten of dat te maken had met *Een voetreis naar Rome* van Bertus Aafjes, maar ik moest er wel altijd aan denken.

Maar hoe zit het eigenlijk met zijn werk. Alle bovengenoemde opmerkingen zijn wellicht aardig om te weten, maar wat schreef die man, wat heb ik eigenlijk van hem gelezen? Niet veel, moet ik u bekennen. Een paar Rechter Ooka mysteries en een enkel gedicht. Hij was al doodverklaard voordat ik in literatuur geïnteresseerd raakte.

Tot ik vorig jaar werd uitgenodigd voor het bijwonen van een theatervoorstelling, waarbij ‘In den beginne’ integraal werd voorgedragen, het grote gedicht waarin Bertus Aafjes zijn versie van het scheppingsverhaal neerlegde. Ik

was benieuwd. Toen de acteur begon, moest ik denken aan de film *Dead Poets Society*, waarin een leraar zijn kostschooljongens enthousiast maakt voor (klassieke) poëzie, en waarin zij lappen tekst uit hun hoofd leren. Maar tussen deze geur van vroeger rook ik ook flarden van nu, een vleug van dichterlijke verwondering over het heden. Ik werd getroffen door regels waarin de dichter opstaat als een Adam, de namengever; de mens die wordt getroffen door alles wat hij voor het eerst ziet; de man van taal, die al die dingen wil benoemen; de mens die voor het eerst liefheeft en tast naar woorden om de ander te bezingen; de sprakeloze mens, die geen woorden vinden kan voor wat er onder zijn huid trilt:

*'t Woord zonder woorden. Einde en begin;
eeuwige stilstand, eeuwige beweging,
zichzelve scheppende. Rust in een storm,
storm in de rust. Schijnbare tegenspraak.
Het onuitsprekelijke uitgesproken.
Hij hunkerde en haakte naar dat Woord.*

...

*Het onuitsprekelijke maakt ons eenzaam,
Wijl wij het bij de naam niet noemen kunnen;
Het nameloze maakt ons naamloos droef.*

...

*Want alles was wel waar en was wel goed
en het was schoon al wat zijn oog
aanschouwde,
elk naar zijn maar – maar hij zocht
mateloosheid,
elk naar zijn grens – maar hij zocht
grenzeloosheid;
het Woord zocht hij dat hem geschapen had
het woordeloze Woord dat in hem leefde
als een vraag en ergens leven moest als
antwoord,
als de aanwezigheid van zijn gemis,
dat is omdat het in onszelf niet is.*

...

Aafjes verlangt naar ‘verlossing uit het ongezegde’. Dat verlangen heeft in ieder geval ook zijn pen voortgedreven en dat maakt hem tot een dichter. Komrij, Lucebert en mijn leraar Nederlands ten spijt.

Kees van der Zwaard

BERICHTEN UIT DE NESCIOHOF

Na enkele omzwervingen langs retentievijvers en door de boomgaard volgt hier weer een onvervalst bericht uit de Nesciohof. Daar heeft men gedurende Hedja's afwezigheid niet stilgezeten, want een jaren oud plan, een project dat inmiddels twee eeuwen beslaat, is tot uitvoer gebracht: een kippenhok met levende have. Hierin manifesteert zich de ware Nesciohover. Onstuimig in de plannenmakerij en behoedzaam in de uitvoering. Want de eerste ideeën ontstonden in de herfst van 1999 op de workshopsessies geleid door Hyco Verhagen, Peter Peels en Babs Rentjes (kent u die nog?), de plantekening van Hyco werd ons in de vroege lente van 2000 overhandigd, in de herfst van dat jaar kon de buitenren worden aangelegd..... en daar bleef het voorlopig bij.

Tot in de zomer van 2002 besloten werd dit buitenverblijf te verplaatsen, omdat de kinderactiviteiten met bijbehorende decibellen zich wel op een erg geconcentreerde locatie zouden afspelen. Toen moest er een nieuwe plek worden gezocht, wat niet makkelijk was getuige het feit dat het derde alternatief door ondergetekende hoogstpersoonlijk conform het Not Opposite My Front Door-principe werd afgeserveerd; een principe dat in onze wijk op grotere schaal wordt toegepast, want vindt maar eens een geschikte locatie voor een invalidenparkeerplaats of een aantal ondergrondse vuilopslagplaatsen, nog afgezien van het feit of er in een grondwaterbeschermingsgebied zo diep mag worden gegraven. Kortom, er dreigde nog steeds geen kippenhok te komen.

Ware het niet dat bij mijn buurvrouw (ook bekend van de balanskunstinstelling op de WTH kamerthermostaat, zie Nieuwsbrief nummer 3 van dit jaar) een geniaal idee opborrelde, en één van de lavapaadjes tegenover haar eigen woning werd

aangewezen om als locatie te dienen, waarbij tevens het oppervlakte aan plantvakken kon worden uitgebreid. Het kippenhok zelf was reeds klaar. Dat heeft de volgende winter, lente en zomer in ledige toestand al vast op zijn nieuwe plaats van bestemming gestaan.

Afgelopen zomer, we leven inmiddels in 2003, werd de buitenren gebouwd en medio oktober kwamen de kippen. En direct werd er een prijsvraag georganiseerd: wie bedenkt de leukste namen? Die werden een week later op een gezamenlijke zondagochtendlijke bijeenkomst uit een twintigtal inzendingen verkozen. Na een spannende stemronde, waarin de trionamen Kokie-Mukie-Flukie, Mabel-Wisse-Smit en een drietal niet nader te noemen buurvrouwen hoge ogen leken te scoren, zijn de volgende namen uiteindelijk uit de bus gerold: Kiebel, Wiebel en Giebel, voor respectievelijk de zwarte, grijze en bruine kip. De bedenker van deze namen heeft als prijs nu het recht om de eerste drie gelegde eieren te mogen rapen. Marieke Kil, gefeliciteerd! Hoewel, drie eieren? Waarschijnlijk worden het er twee. Aangezien de zwarte kip inmiddels een rood kwabje onder aan zijn kin begint te vertonen, en de eerste masculiene geluiden uit het nachtverblijf hebben geklonken. Het lijkt er op dat een van de kippen iets te veel uit de testosteronpot heeft gesnoept. En lawaaierige huisdieren, daar houden wij Nesciohovers niet van. Dus Kiebel, hou je maar gedeisd indien je de komende jaren in deze gezellige hof wilt blijven wonen.

Hedja Kastijk

Nawoord van Hedja:

Beste lezer, aan u de keus. Of u blijft vanaf nu suffige stukjes over de Nesciohof lezen, of er worden weer op speelse wijze wijkbewoners op de hak genomen. Bijvoorbeeld de BEL-bestuursleden. Of nee, dat mag u zelf doen, op de binnenkort te houden ALV.

Rectificatie

In de vorige BEL nieuwsbrief schreef ik dat Anne en Didi de Unicef kindermiddag in de Vasalishof hadden georganiseerd. Dat was 2x fout, want dat waren natuurlijk Anna en Luca. Mario.

Adressen/Colofon

Redactie:

Gonda Baard, mwbaard@hetnet.nl
Mario Huizinga m.huizinga@hetnet.nl
Machteld van der Veen, oortwijn@inn.nl
Foto's: Jaqueline Aggenbach, Jaap van de Ham, Zuidnederlandse uitgeverij nv., Rutger van Mazijk.

Lay-out:

Gonda Baard en Irma Mommers
Oplage: 265 exemplaren.
Papier: Global White 100% chloorvrij
milieukeurmerk

Contactgegevens BEL-bestuur

Martien Lodder, tel. 522 246
mlodder5.member9@freeler.nl
Rudi Oortwijn, tel. 632 006
oortwijn@inn.nl
Frans Westendorp
fg.westendorp@hccnet.nl
Wil van Hooft, tel. 515 012
wilvanhooft@tiscali.nl

Contactpersonen BEL-werkgroepen

Groengroep, Lambik Swinkels
l.swinkels@inter.nl.net
Bouwgebreken, Bernard Beguin
Begin.culemborg@planet.nl
Installaties en Energie, Sandra Wormgoor
Dick.san@hetnet.nl
Verkeer, Annet Dane
Annet.dane@hetnet.nl
Autodelen, Edgar Kampers
Edgar@barataria.org
Werkgroep Internet, Website, Rudi Oortwijn

Oortwijn@inn.nl

Huis- en wijkmonitoring, Mario Huizinga
m.huizinga@hetnet.nl
Bewonersboek, Carla de Jonge en Sandra Wormgoor eva.bureau@wxs.nl

EVA-bureau: Bertus Aafjespad 5, di, woe- en do-dag van 10.00 uur tot 12.30 uur, tel. 532699, eva.bureau@wxs.nl

Stadsboerderij: Rutger van Mazijk, tel. 513452

Website BEL: www.bel-lanxmeer.nl

Kopij Nieuwsbrief

Het volgende nummer verschijnt begin maart 2004. De kopij **voor 14 februari a.s.** bij de redactie op het onderstaande e-mail adres inleveren. Gonda Baard mwbaard@hetnet.nl
Heeft u geen e-mail, dan graag de tekst op flop aanleveren. Het redactieadres is: Martinus Nijhoffpad 13, 4103 WP Culemborg, tel. 521394.
Wilt u de kopij in platte tekst aanleveren?

Heb je zelf geen foto bij de tekst, neem dan even contact op met onze BEL fotograaf Jaap van de Ham (tel. 536353).

Illustraties apart in jpg. naar Irma Mommers, pica@tip.nl. Foto's of tekeningen om te scannen brengen naar Toon Hermanshof 11 (tel. 530791).

Agenda

januari	februari	maart
17-01 wilgen knotten Fr. van Eedenlaan 13.00-15.00 uur met Gluhwein en warme chocolademelk	11-02 Redactievergadering, 19.30 uur bij Mario	05-03 mandelig gebied R. Loveling & W. Kloospad
18-01 mandelig gebied R. Loveling & W. Kloospad	13-02 mandelig gebied R. Loveling & W. Kloospad	
26-01 20.00 uur introductie Economische Associatie Culemborg H.Roland Holststraat 44	19-02 Hofvergadering Toon Hermanshof	
30-01 mandelig gebied R. Loveling & W. Kloospad		